

VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ

A LEGSZEBB ZÁRÓMONDAT

Fülembe jutott nemrég, hogy a Kossuth Rádió a magyar irodalom legszebb kezdőmondatait keresi. Ennél sokkal könnyebb vállalkozásnak, mégis eszelen kalandnak tűnt, amikor jó tíz esztendeje a kolozsvári Korunk a 20. század tíz legszebb versére adott ki megdicsőítő szándékkal körözést. Nem az olvasói és a nem is a szakmai érdektelenség miatt aggódtam akkor: a hasztalanul elővezetett versek miatt sajgott a szívem. Mert ha a Szentkoronát személyként tiszteljük, bizony Ady, József Attila, Kosztolányi, Dsida, Radnóti, Illyés, Nagy László és Kormos István lelkünkbe ágyazódott költeményei is lehetnek személyek, akik a magyar nyelv és szellem halhatatlan szépségét és nagyságát hívatottak hirdetni. Az eredménnyel akkor sem értett mindenki egyet, de belenyugodott legalább a találatok alapján meghozott döntésbe, tudomásul véve immár sokadszor, hogy az irodalmi ízlések és pofonok is nagyon-nagyon különbözőek.

Ez a körülmény most sem változott, sőt ezer éves írásbeliségünk ültetvényének hatalmas leltárával súlyosbodott. De alig gázolunk bele, máris egy balladaszerű, régi ének, a Virágok vetélkedése mutatkozik elénkbe, hogy figyelmeztessen, óva intsen mindennemű haszontalan versengéstől. Mert aki csak a szép búzavirágot, az illatos szőlővirágot és a rózsát ösmeri, annak sem könnyű bölcsen ítélni. S hol vannak még az uralkodásra predestinált liliomok, hol a májusi éjszakák szerelmi ajándékai – a bódító rétesorgonák, hol a nagyravágyó lila akácok szőlőalakú fürtjei? A gótika kőcsipkés ornátusában pózol az egyik, barokkos burjánzásban habzik a másik kettő, s mert a koronázásnak könnyelmű híre kelt, mintha tűz gyalogolna máris a kerten, eleven lobogásban áradnak szerte a szalviák. Nincs már hely a dobogó körül, egymásba gabalyodnak a gyökerek, indák, szakadnak a szirmok, bibék porfelhőjétől súlyosul a lég. Rebellió! Árulás! – harsogja az angyaltrombita, s megindul máris állig fegyverben egy kompánia gladiólusz, hogy lezárja a teret. Kardlapok zöldje villan az égre, s onnan – nem teljesen váratlanul – érkezik a válasz: elered a záporosó.

Nincs már nekem elég türelmem, hogy eszem hosszabb esszébe menekítsen, jöjjetek hát, híres kezdőmondatok! Jöjjetek, mégpedig az időben visszafelé menetelve.

1. *Műveld a csodát, ne magyarázd!*
(Nagy László)
2. *Fölmagasodni nem bírhatasz, de lobogsz még, szél kaszabolta magyar nyelv.*
(Illyés Gyula)
3. *Mióta készülök, hogy elmondjam neked szerelmem rejtett csillagrendszerét!*
(Radnóti Miklós)
4. *Légy fegyelmezett! A nyár ellobbant már.*
(József Attila)
5. *Énlaka felett, a Firtos lova hátán, lehajtott fejjel elaludt a Gondviselés.*
(Tamási Áron)
6. *Pisztoli sohasem beszélt arról az időről, amelyet a másvilágon töltött.*
(Krúdy Gyula)
7. *Jól rendelték az istenek, hogy a szegényember is tudjon nevetni.*
(Móricz Zsigmond)
8. *Elfeküdt már a nap túl a nádas réten.*
(Arany János)
9. *Amitől tartottunk, abban már benne vagyunk.*
(Mikes Kelemen)
10. *Látjátok, feleim, szemetekkel, mik vagyunk!*
(Halotti beszéd)

Íme, tíz kezdőmondat! Márványban a helye valamennyinek, és sok újabb tíznek és száznak! Döntsenek, akik el tudják dönteni, hogy melyik méltó a koronára. Én erre nem vállalkozom, én félek egy újabb virágveszedelemtől. Én csupán egy zárómondatot ajánlok a lap olvasóinak figyelmébe, Nagy László két örökérvényű sorát:

*Tisztának a tisztát őrizzük meg,
oltalmazzuk az időben. Ámen!*